

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ नुसार सामान्य प्रशासन विभागाच्या अधीनस्थ शासकीय परिवहन सेवा, वरळी, मुंबई कार्यालयातील गट-अ ते गट-ड संवर्गाकरीता दिव्यांगासाठी शासन सेवेत पदे सुनिश्चित करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
क्रमांक :- संकीर्ण-१४२०/प्र.क्र. ९२/३१ (शापसे),
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :- २१ जून, २०२१.

- वाचा:-** १) दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६
२) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि. ०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना
३) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्र. दिव्यांग-२०१९/ प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दि. १२.११.२०२०
४) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र. दिव्यांग-२०१३/प्र.क्र.३५/दि.क.२, दि. ०७.१०.२०१६
५) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र.दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क्र.२, दि. ०२.०२.२०२१.
६) शासनाचा समक्रमांक दि. १६.०६.२०२१ चा शासन निर्णय
७) वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र. सेवाप्र-२०१९/प्र.क्र.८१/कोषा प्रशा-३, दि.११.०२.२०२१
८) सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. कअस-१३१९/प्र.क्र.७४/१४-ब, दि.२६.०२.२०२१

प्रस्तावना:-

प्रस्तुत शासन निर्णय हा संदर्भीय क्रमांक ६ येथील शासन निर्णयास पुरक म्हणून निर्गमित करण्यात येत आहे.

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगासाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे. यासाठी केंद्र शासनाने दि. ०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून सदर यादी केंद्र शासनाच्या www.disabilityaffairs.gov.in या संकेतस्थळावर Policy/Act/Rules-Notification येथे List of Post identification suitable for Persons with Benchmark Disability notified on ०४.०१.२०२१ या शिर्षाखाली प्रसिध्द केली आहे. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि. ०७.१०.२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये, राज्य शासनाच्या आस्थापनेवरील पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्याबाबतच्या सूचना निर्गमित केल्या आहेत. सदर शासन निर्णयातील निर्देशास अनुसरून सामान्य प्रशासन विभागाच्या अधीनस्थ शासकीय परिवहन सेवा, वरळी, मुंबई कार्यालयातील गट-अ ते गट-ड संवर्गाकरीता पदसुनिश्चिती करणे तसेच ३ वर्षापेक्षा जास्त नसेल इतक्या नियत कालांतराने दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या शासन सेवेतील जागांचे यादीचे पुनर्विलोकन करून सदर पदे नव्याने दिव्यांग प्रवर्गासाठी सुनिश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार राज्य शासनाच्या अखत्यारीतील पदांची पदांची पदसुनिश्चिती करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी दि. ०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून प्रसिध्द केलेली आहे. त्यामध्ये केंद्र शासनाने दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेली पदे गट "अ" ते गट "ड" मधील जी पदे राज्य शासनाच्या आस्थापनेवर आहेत अशी पदे तसेच केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली तरी राज्य शासन सेवेतील ती पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित राहतील, अशा सूचना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि. ०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या आहेत.

२. शासकीय परिवहन सेवा कार्यालयात एकूण ५६ संवर्ग असून त्यापैकी ३७ संवर्गातील दिव्यांगासाठी दि.१६.०६.२०२१ च्या सुनिश्चित करण्यात आलेले आहेत. शासकीय परिवहन सेवेतील गट- क संवर्गातील "वाहन चालक" हे पद दिव्यांगासाठी शासन सेवेत पदे सुनिश्चित करण्यातून वगळण्याचा प्रस्ताव तज्ञ समितीच्या दि.२२ व २३ फेब्रुवारी, २०२१ च्या बैठकीत ठेवण्यात आला असता, तज्ञ समितीने "वाहन चालक" हे पद दिव्यांगांच्या सुनिश्चिततेच्या पदांमधून वगळण्यास मान्यता दर्शविली आहे. यास अनुसरून सामान्य प्रशासन विभागाच्या अधीनस्थ शासकीय परिवहन सेवा, मुंबई या कार्यालयात दिव्यांगासाठी उर्वरित १८ संवर्गातील पदे, केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या दि. ०४.०१.२०२१ रोजीच्या अधिसूचनेतील दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या गट-अ ते गट-ड संवर्गाकरीता प्रसिध्द केलेल्या यादीतील पदे विचारात घेऊन, विवरणपत्र-अ मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे सुनिश्चित करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय, केंद्र शासनाच्या केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि. ०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना व सामाजिक न्याय विभागाच्या दि. ०२.०२.२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या सूचनेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे. सोबतच्या विवरणपत्रातील प्रतिनियुक्तीच्या पदांसाठी दिव्यांग आरक्षणांतर्गत पदसुनिश्चिती करतांना संदर्भ क्र. ७ व ८ येथील निकषांचा आधार घेण्यात आला आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०२१०६२११३३६५१४५०७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरी ने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सतीश जोंधळे)

सहपत्र:- विवरणपत्र-अ

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई

२. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
३. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५. मा. मंत्री (राजशिष्टाचार), मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
६. मा. राज्यमंत्री (राजशिष्टाचार), मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
७. मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/विधानसभा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई यांचे सचिव
८. मा. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. मा. प्रधान सचिव तथा मुख्य राजशिष्टाचार अधिकारी, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. आयुक्त, दिव्यांग कल्याण , आयुक्तालय, पुणे,
११. सह/उप सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग (राजशिष्टाचार), मंत्रालय, मुंबई
१२. नियंत्रक, शासकीय परिवहन सेवा, वरळी, मुंबई.
१३. निवडनस्ती.

विवरणपत्र- अ
शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-१४२०/प्र.क्र.९२/शापसे-३१, दि. २१ जून, २०२१ सोबतचे विवरणपत्र

अ.क्र	विद्यमान संवर्ग / पदनाम	गट	शारीरिक योग्यता	दिव्यांग आरक्षणाचा सुयोग्य प्रकार	पदाच्या कर्तव्य / जबाबदा-या/ कामाचे स्वरूप	शेरा
१	नियंत्रक, शासकीय परिवहन सेवा	ब	S,ST,W, BN, RW, SE,H,C, MF	a)B,LV b)D,HH, c) OA, BA,OL,BL,OAL,CP,Dw,AA V, MDy d)SLD, MI, e) MD involving (a) to (d) above	शासकीय परिवहन सेवेच्या संपूर्ण कार्यालयावर नियंत्रण ठेवणे, निम्नस्तर कर्मचाऱ्यांकडून काम करवून घेणे.	प्रतिनियुक्तीचे पद
२	लेखाधिकारी	ब	S,ST,W, BN, MF, SE,H,C	a)D,HH b)OA,BA,OL,OAL,BL,BLA, CP,LC, Dw,AAV c)ASD (M) d) MD involving (a) to (c) above	निम्नस्तर कर्मचाऱ्यांकडून काम करवून घेणे, अंदाजपत्रक सादर करणे, सर्व प्रकारची देयके अधिदान व लेखा कार्यालयास सादर करणे, आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून कामकाज करणे,	प्रतिनियुक्तीचे पद
३	सहा. लेखाधिकारी	ब	S,ST,W, BN, MF, SE,H,C	a)D,HH b)OA,BA,OL,OAL,BL,BLA, CP,LC, Dw,AAV c)ASD (M) d) MD involving (a) to (c) above	निम्नस्तर कर्मचाऱ्यांकडून काम करवून घेणे, अंदाजपत्रक सादर करणे, सर्व प्रकारची देयके अधिदान व लेखा कार्यालयास सादर करणे, भांडार खरेदीबाबतची देयके पारीत करण्यासाठी साक्षांकित करणे, निविदा / दरपत्रके मागविणे, इ.	प्रतिनियुक्तीचे पद

अ.क्र	विद्यमान संवर्ग / पदनाम	गट	शारीरिक योग्यता	दिव्यांग आरक्षणाचा सुयोग्य प्रकार	पदाच्या कर्तव्य / जबाबदा-या/ कामाचे स्वरूप	शेरा
४	कार्यालय अधीक्षक	ब	S.ST.W.MF.SE.RW.C.	OA, OL, BL, OAL, BLV, HH	पर्यवेक्षीय कामकाज, शासनास माहिती सादर करणे, शासनास पत्रव्यवहार करणे , न्यायालयीन प्रकरणे, विभागीय चौकशी प्रकरणे हाताळणे, प्रशासन विभागातील कर्मचाऱ्यांकडून कामकाज करून घेणे, गोपनीय अहवाल लिहिणे, इ.	कार्यालयीन कामकाज करावे लागते तसेच मर्यादित हालचाल करावी लागते.
५	सहा अधीक्षक (कर्मशाळा)	ब	S.ST.W.MF.SE.RW.H	OL, LV, HH	कार्यशाळेतील पर्यवेक्षीय पद आहे. कार्यशाळेतील कर्मचा-यांकडून वाहन दुरुस्ती करवून घेणे, वाहन दुरुस्तीबाबत कर्मचा-यांना मार्गदर्शन करणे, इ.	पर्यवेक्षीय कामकाज करावे लागते.
६	प्रमुख लिपिक	ब	S.ST.W.MF.SE.RW.C.	OA, OL, BL, OAL, BLV, HH	शासनास माहिती सादर करणे, शासनास पत्रव्यवहार करणे , प्रशासन विभागातील कर्मचाऱ्यांकडून निवृत्ती वेतन प्रकरणे, प्रशासकीय कामकाजाचा वेळीच निपटारा करून कार्यालय अधीक्षक यांना प्रकरणे सादर करणे, बिंदू नामावली तयार करणे, इ.	कार्यालयीन कामकाज करावे लागते तसेच मर्यादित हालचाल करावी लागते.
७	सहा. लेखापाल	क	S.ST.W.L.MF.SE.RW. H.C.	OA, OL, BL, OAL, B.LV	वाहन दुरुस्तीसाठी आवश्यक सुट्या भागांच्या खरेदीची नोंद घेणे, भांडारपाल यांनी सादर केलेली देयके तपासणे, प्रदानास संमती देणे, पत्रलेखन, लेखा देयके तयार करणे, देयके प्रमाणित करणे, इ.	कार्यालयीन कामकाज करावे लागते तसेच मर्यादित हालचाल करावी लागते.
८	सहा. रेडिएटर (यांत्रिक)	क	S, ST, BN, L, KC, SE	a) LV, b) D, HH, c) OL, Dw, AAV, d) ASD(M), SLD, MI, e) MD involving (a) to (d) above	वाहनातील रेडिएटरची दुरुस्ती करणे, रेडिएटरमध्ये पाणी, कुलंट ऑईल भरणे, इ. तांत्रिक कामे	कार्यशाळेत कामकाज करता येते.

अ.क्र	विद्यमान संवर्ग / पदनाम	गट	शारीरिक योग्यता	दिव्यांग आरक्षणाचा सुयोग्य प्रकार	पदाच्या कर्तव्य / जबाबदा-या/ कामाचे स्वरूप	शेरा
९	लोहार	क	S,SE,BN,MF,ST,W	a)LV, b)D,HH, c)OA,OL,OAL,LC,Dw,AAV d)ASD(M,MoD), SLD, MI e)MD involving (a) to (d) above	वाहनांचा पाटा दुरुस्तीची कामे, पाटा नवीन बनविणे, इ. कामे करणे	कार्यशाळेत कामकाज करता येते.
१०	सहा.लोहार	क	S,SE,BN,MF,ST,W	a)LV, b)D,HH, c)OA,OL,OAL,LC,Dw,AAV d)ASD(M,MoD), SLD, MI e)MD involving (a) to (d) above	लोहार पदावरील कर्मचाऱ्यास मदतनीस म्हणून काम करणे	कार्यशाळेत कामकाज करता येते.
११	वेचणीकार	क	S,ST,W,L,BN, RW	OL,LV,HH, BL	वाहन दुरुस्तीसाठी आवश्यक सुटे भाग खरेदी करणे त्याच्या नोंदी घेणे व इतर कामे	वाहन दुरुस्ती सुटे भाग खरेदीसाठी बाजारात जावे लागते.
१२	खरवडणारा	ड	S.ST.W.BN.PP.KC.SE	OL,HH	मोटार वाहन रंगविण्यासाठी जुना रंग घासून काढणे, मोटार वाहन रंगविणे, फवारा रंगकाम करणे, अक्षर लेखन करणे, वाहनास पॉलिश करणे, इ. कामे	कार्यशाळेत कामकाज करता येते.
१३	सहा.टायरमन	ड	S.ST.W.BN.MF	OL,HH, BL	वाहनाचे टायर्स पंक्चर काढणे, वाहन टायर्स रोटेशन करणे, टायर्स बदलणे, इत्यादी कामे करणे	कार्यशाळेत कामकाज करता येते.
१४	धुणारा	ड	S,ST,MF,SE	a)LV, b)D,HH, c)OA, OL,CP,LC, Dw,AAv d)ASD (M,MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	वाहन दुरुस्ती, वाहन सर्व्हिसिंग, वाहनांची वायरींग करणे, वाहन दुरुस्तीच्या कामात मुख्य यांत्रिक यांना मदत करणे, वाहन धुणे, वाहनांची स्वच्छता करणे, इ. कामे	कार्यशाळेत कामकाज करता येते.

अ.क्र	विद्यमान संवर्ग / पदनाम	गट	शारीरिक योग्यता	दिव्यांग आरक्षणाचा सुयोग्य प्रकार	पदाच्या कर्तव्य / जबाबदा-या/ कामाचे स्वरूप	शेरा
१५	स्वच्छक	ड	S,ST,MF,SE	a)LV, b)D,HH, c)OA, OL,CP,LC, Dw,AAv d)ASD (M,MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	वाहन दुरुस्ती, वाहन सर्व्हिसिंग, वाहनांची वायरींग करणे, वाहन दुरुस्तीच्या कामात मुख्य यांत्रिक यांना मदत करणे, वाहन धुणे, वाहनांची स्वच्छता करणे, इत्यादी कामे	कार्यशाळेत कामकाज करता येते.
१६	हमाल	ड	S,ST,W,BN,L, PP,MF,SE, H,C	a)LV, b)D,HH, c)OL,CP,LC, Dw,AAv d)ASD (M,MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	सामान, वस्तू इ. उचलणे, एका ठिकाणाहून दुसऱ्या ठिकाणी घेऊन जाणे इ. कामे	कार्यशाळेत कामकाज करता येते.
१७	पहारेकरी	ड	S,ST,W,BN,L,KC, PP, MF, SE, H, C	a)LV, b)D,HH, c)OA,OL,BL,CP,LC, Dw,AAV d)ASD (M)SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	इमारत व आतील शासकीय मालमत्तेची सुरक्षा करणे	--
१८	झाडूवाला	ड	S,ST,W,BN,L,KC, PP, MF, SE, H	a)B,LV b)D,HH c)OL,CP,LC,Dw,AAV d)ASD (M, MoD)ID, SLD,MI e) MD involving (a) to (d) above	इमारत व परिसराची स्वच्छता करणे	--

Abbreviations:

Sr. No.	Abbreviation	Long Form	Sr. No.	Abbreviation	Long Form
1	B	Blind	10	DW	Dwarfism
2	LV	Low Vision	11	AAV	Acid Attack Victim
3	D	Deaf	12	ASD	Autism Spectrum Disorder (M= Mild, MoD= Moderate)
4	HH	Hearing Handicapped	13	ID	Intellectual Disability
5	OL	One Leg	14	SLD	Special Learning Disability
6	OAL	One Arm and One Leg	15	MI	Mental Illness
7	CP	Cerebral Palsy	16	MD	Multiple Disabilities.
8	LC	Leprosy Cured	17	DW	Dwarfism
9	OA	One Arm	18	BL	Both Leg

Abbreviations:

Sr. No.	Abbreviation	Long Form	Sr. No.	Abbreviation	Long Form
1	S	Sitting	7	PP	Pulling & Pushing
2	ST	Standing	8	MF	Manipulation by Fingers
3	W	Walking	9	SE	Seeing
4	BN	Bending	10	H	Hearing
5	L	Lifting	11	C	Communication
6	KC	Kneeling & Crouching	12	RW	Reading and Writing